

Corneliu Crăciun, *Contribuții documentare la istoria evreilor din Bihor*, Editura Arca, Oradea, 2009, 193 p.

După mai multe lucrări consacrate istoriei locale, profesorul Corneliu Crăciun aduce în fața noastră o carte în premieră pentru istoriografia bihoreană. Este vorba despre *Contribuții documentare la istoria evreilor din Bihor*, apărută în anul 2009 la Editura Arca din Oradea.

Volumul este structurat în 10 capitole, fiecare dintre acestea având un studiu introductiv urmat de anexe documentare extrem de importante și sugestive pentru reconstituirea trecutului comunității evreiești din județul Bihor începând cu zorii secolului al XX-lea până la instaurarea regimului comunist în România.

Corneliu Crăciun abordează sub aspectul problematicii cele trei mari etape ale istoriei comunității evreiești din prima jumătate a secolului al XX - lea. Prima, cuprinsă de anii interbelici, analizează statutul acesteia în respectivul interval de timp, unul extrem de favorabil așa cum reiese din considerațiile autorului și din anexele documentare. Cea de-a doua etapă este circumscrisă anilor celui de-al doilea război mondial când o mare parte a județului Bihor a fost supusă regimului de ocupație horthist cu toate consecințele nefaste pentru comunitate. Aici autorul a relevat cât se poate de precis, fundamentat pe un solid material documentar, destinul evreilor orădeni și deportarea lor de către guvernul maghiar Szalasy în lagărele naziste de exterminare, atât a evreilor din Oradea cât și din Bihorul cedat de România Ungariei în urma Dictatului de la Viena. În fine, Corneliu Crăciun a investigat cu atenție și primii ani postbelici, cei în care evreii orădeni au devenit, asemeni celorlalte comunități, supuși vremurilor. Studiul care însoțește documentele circumscrise acestei etape istorice este cel mai extins și bine fundamentat pentru rosturile evreiești în Oradea și Bihor. Autorul deoalează un fapt istoric real. Este vorba despre anexarea formațiunii politice reprezentative pentru evrei, Comitetul Democratic Evreiesc (C.D.E.), intereselor politice ale comuniștilor, conchizând că C.D.E. a fost practic o creație a Partidului Comunist Român.

Dincolo de noutatea și modernitatea abordării istoriei evreilor din Bihor de-a lungul unei jumătăți de secol XX, cartea istoricului Corneliu Crăciun este un extraordinar instrument de lucru pentru cei care investighează agitata istorie a evreilor din România în această perioadă.

Gabriel MOISA